

ئىن كۆزدە مول ۋىنەدى ئۇلتىتىپ، بىرلىككە ۋاتالغا باقىت تىلەدى

—رابيونمىزدىڭ جەر ـ جەرى ۋان فورمامەن ”جۇڭگو شارۋالار مول ۋىنم مەرەكەسى“ ن قىزۇ قۇتتىقئادى

كۈن مەن ۋىننىڭ كۈزگى تەڭەلۇ مەزگىلى مول ۋىنم كەزى. **جۇڭگو شارۋالار مول ۋىنم مەرەكەسى** .

9 ـ ايدىڭ 23 ـ كۈنى ئۇتاس رايونىمىزدىڭ جەر ـ جەرى مول ۋىنم ـ دى قارىسى لىپ، مول ۋىنمىدى ورتاقئاسىپ، مول ۋىنەمدى قۇتتىق ـ تاپ، جەلدە تىكە تاراتۇ، قىزىقتى سىپورت جارىسى، ەگىس جۇمىستان ـ رىن بىرگە سەستۇ سىياقتى كوپ ۋىزۇلى فورمامەن ”جۇڭگو شارۋالار مول ۋىنم مەرەكەسى“ ن قىزۇ قۇتتىقتاپ، كەدەيلىكتەن ارلىتۇدان قامال ۋۇدىڭ جاڭغا جەتسىتىكتەرىن كورسەتىپ، ۋىل ـ قىستانق قۇ ـ رىلىسىنىڭ جاڭغا وزگەرىسنى ايگىلەپ، شارۋالار تۇرمىسىنىڭ جاڭغا بەت ـ بەينەسىن بەينەلەپ، ۋاننىڭ ئاناۋۇرلىم كوركەيىپ ـ كۇلدەد ـ ۋىنە بىرگە تىلەك ۋىبلدىردى .

9 ـ ايدىڭ 23 ـ كۈنى تاڭەرتەك مەرتە بۇراتالا قالاسى بىلىنجاړ ـ مودون ۋۇلى جى ـ ۋىن قىستانىنىڭ قىستانق تۇرغىنلار كومىتەتى ۋالاسى مەرەكشە دۇمانغا شومدى، بۇل ارادا جۇگەرى ۋگىتۇ جا ـ رىسى وتكىزىلىپ جاتىر، شەبەرلەر ۋىر قاتار ۋىزىلىپ، بىلەكتە ـ رىن سىبانىپ، باستانرىن دا كۈتەرەمەستەن جۇگەرى ۋگىتۇدە . ”مۇنداي قۇتتىقتاۋ ۋئاسىلى مەرەكشە ماعىنالى بولدى . مەم ـ لەكەتتىڭ حاللىققا ۋىيەمدى ابزال ساياساتتارى بولغاندىقتان، بىيل تاغى دا مول ۋىنم جىلى بولدى“ . بىيل كوكتەم ماۋسىمىندا ”ۋىغىسۇ، تىمەدىلىك جاساۋ، توغىستىرۇ“ بوينىشا قىستانقتا تۇرا ـ تىن قىزمەت اترەتىنىڭ جەتەكشىلىك مەتۇنىدە، جى ـ ۋىن قىستا ـ عىنىڭ تۇرغىنى لى جىين 10 مۇ جەرگە جۇگەرى ەكتى، مۇ باسند ـ دىق ۋىنم مولشىرى شامامەن 1۱00 كىلوگرامان اساتنىدىمەن مەجەلەدى .

باركول قازاق ۋتونومىيالى ۋداننى سانئاڭخۇ قالاشىغىندا 500 مۇدان استام جەرگە ەگىلگەن قىزىل بۇرىش جارتى الەمدى قىزىل تۇسكە ەنگىزدى . قىستانق تۇرغىنلارمەن بىرگە وزگەشە ۋىر مول ۋىنم مەرەكەسىن وتكىزۇ ۋىشىن، قالاشىقتاعى كادرلار قىستانق تۇرغىنلارمەن بىرگە ەجەك سەستەۋدى تاڭدا ـ دى . ”بىيل قىزىل بۇرىشتان مول ۋىنم الدىق، قىستانق تۇرغىند ـ دارى جەتسە الهاي قالغاندىقتان، ۋزۇدۇڭ التىن مەزگىلن وت ـ كىزىپ الماۋ ۋىشىن، ۋىز تاڭەرتەك مەرتە اتىزغا كەلىپ، ولارعا كومەكتەسىپ قىزىل بۇرىش جىنادىق، جىناپ بولغان سولڭ تاغى قىزىل بۇرىشتى تۇراپ كۇنگە كەپتىردىك“ . دەدى سانئاڭخۇ قالاشىقتىق پارىكومنىڭ مۇشەسى جاڭ حايجۇي .

ۋات ۋدانى دولان تايياسى كورنىسى ۋمامەنىدا قىستانق تۇرغىنلارى مەن ساياحاتشىلار ەگىس جۇمىستارى سىيلىقتى باسە ـ كەسى، ۋىل شارۋاشىلىغى ۋىنمەدىرىن باعالاۋ، ۴ن ـ ۋى ونە ـ رىن كورسەتۇ، شارۋالار سۇرەت كورمەسىن وتكىزۇ سىياقتى قىي ـ مىلدارعا بىرگە قاننىاسىپ، ”جۇڭگو شارۋالار مول ۋىنم مەرمە ـ كەسى“ ن بىرگە قۇتتىقتادى .

باعراش ۋدانى ۋلانجەكسىن ۋىلى شىزىمۇخۇر قىستانغىندا قىستانق تۇرغىنى ۋزۋارام راحمىت باعراش ۋداندىق سالىق سى ـ تەرى مەكەممەسىنەن ”ۋىغىسۇ، تىمەدىلىك جاساۋ، توغىستىرۇ“ بو ـ يىنشا قىستانقتا تۇراتىن قىزمەت اترەتىنەن، قىستانق كادرلارىنان 10نان استام ادامدى ۋوز وتباسىنىڭ شاعىن ۋالاسىنداعى ۋجۇزمە ـ دى، شاپىتولدى، اسقاپاقتى بىرگە ۇزۇڭكە ۋىسنىس ەتىپ، كۇزگى جەمىستەردەن بىرگە ۋدام تاتىپ، مول ۋىنەمدى قۇتتىقتادى .

جەر ـ جەردىڭ وتكىزگەن ۋىزۇلى قۇتتىقتاۋ قىمىلدىلارنىان سىرت، جەلدەگى ۋىر رەتكى تىكە تاراتۇ سول كۇنگى ”جەلد ـ دەگى قىزۇ ۋىۋىين“كە اينالدى .

9 ـ ايدىڭ 23 ـ كۈنى ساعات ۱۱دەن باستاپ، شىنجياڭ گا ـ زەتى مەكەمەسى (شىنجياڭ گازەتشىلىك تاراتۇ توبى) شەكتى سەرىكتەستىڭى) ۋتونومىيالى رايوندىق ۋىل شارۋاشىلىغى، ۋىل ـ قىستانق مەڭگەرمەسمەن بىرلەسىپ، تىانشاننىڭ ەڭتۇستىڭى مەن سولتۇستىڭىن ەندەي وتكەن 12 جەر بىرلەسىپ ارەكەتتەنگەن كولەمدى تىكە تاراتۇ — ”كورىكتى شىنجياڭدىمى مول ۋىنم مەرەكەسى، بىرلىكتە ۋاتانىمىزدىڭ حقاسى بولۇىن تىلەيمىز“ دى وتكىزىپ، قالڭ توراڭپاستاردىڭ نازارىن ۋداردى . ساناققا قاراغان ـ دا، 3 ساعاتتىق دەركەزىندىك تىكە تاراتۇ بارىسىندا بۇكىل ەلىمىز ـ دىڭ جەر ـ جەرىنەن جەلدە كوركەن كورەرمەننىڭ سانى مىللىيون ادام ـ رەتتەن اسقان .

ياقتتى تۇرمىستى جىرلاپ شىرقايىق، دىر ـ دۇماندى كۇد ـ دەردە بىڭگە بامايىق . 9 ـ ايدىڭ 22 ـ كۇنى كەشتە شىنجياڭ رادىيو ـ تەلەۋىزىيا ستانىياسى جاسامان ‹‹مول ۋىنم العان جۇڭگو . كوركەم شىنجياڭ›› 20۱9 ـ جىلى ”جۇڭگو شارۋالار مول ۋىنم مەرەكەسى“ كولەمدى بىرلەسپە كونسەرتى شىنجياڭ جاساندى سەرىك تەلەۋىز ـ ياسىندا تاراتىلدى، باس رولداغى ەڭشى دوستار ۴ن ـ ۋىي نومىر ـ لەرىن الا كەلۇمەن بىرگە، كورەرمەندەرگە ۋوز وتباسىنىڭ مەرەكشە ۋىنمەرىن دە الا كەلدى .

(تىلشۇرىمىز ۋايدا، دۇ جىيانخۇي، سۇڭ يا ـ ۋىن، جاڭ جىلى، حان چىيىيان، جاڭ تىڭ، ەرىكتى تىلشلەر ۋاڭ مېنىڭ، ۋاڭ چۇڭياڭ، ۋاڭ يانچى، فىڭ جىڭيۇن جازعان)

(ياسى 1 ـ بەتتە)

تىانشاننان ايىنىدى جوبا باستالدى . 70 جىلدان بەرى، جۇڭگو كومۇنىستىك پارتىا ـ سىنىڭ باششىلىغىندا جانە بۇكىل ەل حالقىنىڭ قولداۋىندا، شىنجياڭ ۋاتانمەن بىرگە ەكىند ـ دەيىلىگەرلىپ، بىرگە ەسەيىپ، دامۇدىڭ، العا باسۇدىڭ، گۇلدەنىپ ـ كوركەيۇدىڭ داڭغىل جولىنا ۋتۇسىپ، دۇنيە ۋجۇزىن جالت قاراتقان شۇغىلالى جەتسىستىكتەرگە قول جەت ـ كىزدى .

ارشىندى قامدا اسقاق بەينەنى ايگىلەدى . پارىيانىڭ 18 ـ قۇرىلتايىنان بەرى، شىنجياڭ ورنىقتىلىق بارىسىندا لىگەرلىكەۋ سىندى قىزمەت نەگىزگى ارانسنا تاباندى بولپ، جاڭا دامۇ ۋستانمەن دايەكتىلەندىرۇڭكە، تىيا ـ قامال ۋا شايقاسى” ن بار كۇشەين جاقسى جۇرگىزىپ، ”ۋىش ۋىنىدى قىزمەت تى تىڭغىللىقتى جاقسى سىتەپ، رەفورما وي جە ـ لسىمەن جانە ەسك اشۇ كوز اياسمەن، جو ـ عارى ساپامەن دامۇدىڭ ايشىقتى كارتىناسىن قۇلىشنا كەستەلەدى .

■ جەر ـ الەمگە تىڭ تىنىس ۋىتىرىپ، ۇزدىكىسىز كۇرەس جاسادى
سازىلغان ۇزاق ۋىتۇندى وتكەرىپ، تاڭنىڭ اتقاننى كۇتكەندەي، بەيىست ازات بولۇ شىنجياڭدىمى ۋار ۇلت حالقىنا تىڭ تىنىس الا كەلدى .

85 جاستاعى اسەنجان ياسىن سول كەزگى جاعدايىدى ەسنىە العاندا، باياعى قال ـ پىنىنداي تەبىرەنىپ: ”وتكەندەگى ۇزاق جىلدىق مەزگى مەن قاناۋ كەلمەسكە كەتتى، وسناۋ شت جاڭا، خالىق قوجايىن بولغان جۇڭگونىڭ شىنجياڭى ئاغىز وتباسىمىز“ . دەدى .

شاڭىراق كۈتەرلىگەنمەن، شارۋاشلىق قۇرىلماعان دەى . سول كەزدە شىنجياڭ ۴لى قامامىن ەندى عانا باستاعان باسقىشتا، ۴رى كەدەي، ۴رى اق بولاتىن، ۋىر تال تەمىر شەگە وندىرە المايتىن، سۇيەمدەي تەمىر جولى جوق، خالىقتىڭ تۇرمىسى كەدەيلىكتەن توزگىسىز دارەجەدە دەى .

نەگىز ۴لىسىز، تاغان بوسى، قارىز كوپ ـ قىين ـ قىستاۋ، مۇشكىل جاعداي ادام ـ دارىدنىڭ ەڭسەسىن تۇسىرە العان جوق، كە ـ رىسىنشە پارتىيا مەن خالىقتىڭ اسقاق جىگەر ـ قايراتىن جانىدى، ۴سوز جوق، وتان شەكارا ـ سىنداعى شىنجياڭدى كوركەپتىپ قۇرىپ شىغۇ كەرەك!

۴بارى وسلاي باستالدى، ۴بارى وسىد ـ لايشا ايىين كورسەتتى . پارتىا ورتالىق كومىي ـ تەتى مەملەكەتتىڭ دامۇ ستراتەگىياسى مەن ۴ار ۇلت حالقىنىڭ ۋىزىرلى مۇددەسىن شىعار ۋىۋىين ەتىپ، شىنجياڭنىڭ دامۇى مەن قۇرد ـ لىسىنا وسكەلەڭ ۴مان بەرىپ، باستان ـ اياق شەكارا ۋغىردىڭ ەكونومىكاسىن دامىتۇنما كومەكتەسۇدى، بىرگە بايۇدى جۇزەگە اسرۇدى نەگىزگى ساياسات ەتىپ، تۇرلىشە تارىخىي ساتىندا شىنجياڭنىڭ دامۇىن جەبەيتىن ۴ىر ـ بىرلەگەن پارەمەندى شارالاردى العا قويدى .

قالالار بىرىنەن سولڭ ۴بىرى قۇرىلدى، زاۋودتار ارت ـ ارتىنان اشىلدى، تارام ـ تارام جولدار سالنىدى، قاتار ـ قاتار جاسىل اعاشتار ۴وسىرىلدى... بايىرىغى توپىراققا تىڭنان تىنىس ۋىتىپ، جالنىدى تىرشلىك قاۋلادى .

1978 ـ جىلى پارتىيا ۱۱ ـ كەزەكتى ورتالىق كومپىتەتنىڭ ۋىششىنى جالىپ ۴ماجلىسى پارتىيا مەن مەملەكەتنىڭ قىزمەت ۋىۋىنىن ەكونومىكا ـ لىق قۇرىلىسقا ۋدارىپ، رەفورما جاساپ، ەسك اشۇدىڭ ستراتەگىيالىق شەششىمەن اتقار ـ دى . تىانشاننىڭ ەڭتۇستىڭى مەن سولتۇستىڭىندە كۈكتەم سامالى ەستى .

كورپە ـ جاستىمەن لىپ، ۋتوبۇزعا وتىرعان خان جىيانگاڭ باركول قازاق ۋتو ـ نوميالى ۋدانىنان ۇرىمجىگە كەلدى، ول كەز وتكەن عاسىردىڭ 80 ـ جىلدارىنىڭ سوڭى دەى . رەفورما جاساپ، ەسىك اشۇدىڭ شىعەس جەلىندە ول ۋۇي ەلەكتىر جابدىقتارى ساۋداسىن كۇسەت جۇرگىزدى . پارىيانىڭ 18 ـ قۇرىلتايىنان بەرى، شي جىينىڭ جولباشتى ۋىتقى ەتكەن پارتىيا ورتالىق كومپتەتى شىنجياڭ قىزمەتىنە وسكە ـ

لەڭ ۴مان بەرىپ، شىنجياڭدىمى ۴ار ۇلت خالىقن ەستەن شىعارماي، شىنجياڭ قىزمەتىنە قىرۋار جۇرەك قانىن سارقا جۇمسادى . شىنجياڭدىمى ۴ار ۇلت كادرلارى مەن بۇقارا جاڭا داۋىردەگى پارىياننىڭ شىنجياڭدى جونگە سالۇ جالىپ جوباسىن جاپييا داپەكتى ـ لەندىرىپ، تىياناقتاندىرىپ، قوعام ورنىقتىلىغى مەن باياندى تىنىشتىق باس نىساناسىن تەمز ارقاۋ ەتىپ، شىنايى يەگىرىپ، ناقتى سىتەپ، قىيىندىقتاردى جەڭىپ قامال الدى، تىانشاند ـ نىڭ ەڭتۇستىڭى مەن سولتۇستىڭىندە تارىخىي سىپاتتى وراسان زور وزگەرىستەر تۇلدى .

ساندى مالمەتتەر شىنجياڭنىڭ قارىش ـ تاپ دامۇىن تىكە ەستەلىككە الدى: ەكونومىيە ـ كانىڭ جالىپ مولشىرى 1952 ـ جىلى 791 مىللىيون ۋاننان 2018 ـ جىلى ۋىر تىرلىليون 200 مىللىلارد ۋانغا جەتتى، زات باعاسىنىڭ جوعارىلاۋ فاكىتورىن لىپ تاستاعاندا، 200.7 ەسە جوعارىلاپ، جىلدىق ورتاشا ەسەيىنەن ارتۇى %۸.3 بولدى؛ قالا ـ ۋىل تۇرغىنلارد ـ نىڭ جان باسىندىق ورتاشا كىرسى 1978 ـ جىلى 319 ۋاننان جانە ۱۱9 ۋاننان جەكە ـ جەكە 20۱8 ـ جىلى 32 مىڭ 764 ۋانغا جانە 11 مىڭ 975 ۋانغا جوعارىلاپ، جىلدىق ورتاشا ەسەيىنەن ارتۇى جەكە ـ جەكە %۱2.3 جانە 12.2% بولدى .

۴داۋىردىڭ جويىقن تولقىنى تولىسىز العا قاراي جۇڭگىلۇدە، ۴رىبىر ادامنىڭ تاعدە ـ رى تۇگەلدەي وسلايشا وزگەردى . اسەندە ـ جان قازىر قارتايغاندا كۇتمگە لىندى، شىەر اس پەن كېەر كىيەنەن قارقىيادى، بالالارد ـ نىڭ بارلىغىنىڭ تۇرراقتى قىزمەتى بار . خان جيانگاڭ سول جىلداردامى جىعان ـ تەرگەن اقشاسمەن ۇدەرە العا تارتىپ، شىنجياڭ تىيانشىن كاسىپورنى (توبى) شەكتى سەرىك ـ تەسىتىگىن قۇردى، سونداي ـ اق بىيل 5 ـ كەزەكتى مەملەكەتنىڭ جالىبلىق مەنىشكە جاتپاتپىن شارۋاشلىق قايراتكەرلەرى ”تاڭ ـ داۋلى جۇڭگوشا سونىسپاىلىزم سىتەرىنىڭ قۇرد ـ لىسىشى“ اتاعىن الدى .

بۇگىنگى شىنجياڭدا، ەكونومىيالىق قۇرىلىستىڭ قارقىنى ۇدەي ۋىغۇسىپ، ۋىنيۇەرسال قۇانتى كورنەكتى ارتتى، قالا ـ ۋىلداردىڭ بەت ـ بەينەسىندە شت جاڭغا وزگەرىستەر بولدى . بۇرىن ارمان ەتكەن تاماشا تۇرمىسى ەكونومىيالىق قۇانتىنىڭ كۇننەن ـ كۇنگە ارتۇنما ىلەسە بىرىتىدەپ جۇزەگە استى .

■ قۇرىلم رەتتەلدى، سان سالالى كاسىپ وركەندەدى

ازاتتىقتىڭ العاشقى كەزەڭىندە، شىنجياڭنىڭ كاسىپ سالا قۇرىلمىي جالاڭ، ۋىندىرىس ورەسى ۋىرشاما تومەن بولپ، توماغا ـ تۇيىق كۇيدەگى ۋوزىن قامدايتىن ەگىن شارۋاشىلىغى مەن كۇشپەندى مال شار ـ ۋاشلىغى سىندى تاىيىغى شارۋاشلىق قۇرد ـ لىمغا ۋتان دەى .

1955 ـ جىلى ۋىل شارۋاشىلىغى ۋىنم قۇنىنىڭ شىنجياڭنىڭ ۋىندىرىس جالىپ ۋىنم قۇنىندا ۋستايىتىن سالىماعى %50تەن اسىپ، تىيىتنىڭ ۴داسىتۇرلى ەگىن، مال شارۋاشلىغىن نەگىزگى تۇلغا ەتكەن كاسىپ جۇيەسى دەى .

83 جاستاعى لى زاۋلىن شونجى ۋداننى بانجىيەگوۋ قىلالشى ياۋجانزى قىستانغىندا ۋومىر بوپى تۇرمىس كەشىرىپ كەلەدى . ول بىلاي دەدى: وتكەن عاسىردىڭ 50 ـ، 60 ـ جىلدارىندا ۋبىداي وراقپەن ورنالاتىن، تىڭايىتقىش پەن استىقتى ادامدار اپكەشپەن تاسيىتىن، بىرەشە مۇ جەر ەككەننىڭ وزىندە، بۇكىل وتباسى مۇشەلەرى مۇرتتاي ۇشىپ شارشايتىن .

وتكەن عاسىردىڭ 60 ـ جىلدارىنان باستاپ، ۴ىرى تۇرپاتتى ۋىل شارۋاشىلىغى ماشىنا ـ سايمانلاردى، شىنجىرلى تراكتور شىنجياڭغا ەنگىزىلپ، بىرتىندەپ كولك كۇ ـ شىندىك ۋىل شارۋاشىلىغى ماشىنا ـ سايماند ـ دارىنىڭ ورنىن باستى؛ 80 ـ جىلداردا قۇرا ـ مالى جارعاق جاتقىزۇ، تۇقىم سەبۇ ماشىنا ـ سىى شونەك سالۇ، تىڭايىتقىش بەرۇ، جارعاق جاتقىزۇ، تەسۇ، ۇياىلاپ ەگۇ سىياقتى جۇمىستاردى ورنىدايتىن بولدى، كۈپتەگەن شىنجياڭ شارۋالارى ”كەۋدە ـ

سىن كۈتەرىپ، بەلن جازىپ تۇرىپ“ تۇقىم سەبەتىن بولدى؛ جاڭا داۋىرگە وتكەن سولك، شىنجياڭنىڭ ۋىل شارۋاشلىد ـ ەي ماشىنا ـ سايماندارىن ەلمىي زەرتتەپ اشۇ تەبىنى ۇزدىكىسىز ارتىپ، ۋىر توپ ۋ ـ تومائاتناسقان، زەردەللىەسكەن ۋىل شارۋا ـ شلىغى ماشىنلالارى ارت ـ ارتىنان اتىز با ـ سىندا كورنە باستادى .

پارتىيانىڭ 18 ـ قۇرىلتايىنان بەرى، شىنجياڭ قامداۋ جاعىنداعى قۇرىلمىدىق رە ـ فورمانى نەگىزگى ارقاۋ ەتىپ، ۋىنمىسىز قام ـ داۋدى كۇش سالا تالقاتىداپ، جاڭا كاسىپتى، جاڭا شارۋاشلىق قالىپتى، جاڭا ۋلگىنى بەلدەندىلىكپەن دامىتتى، ەكونومىيالىق قۇرىلمى ۋۇرتىس جاقسارىپ، ارتۇ قوزعاۋشى كۇشى تەز كادەگە جارىپ، دامۇ ومىرشەڭدىك كۇشى ۇزدىكىسىز ارتتى .

قازىر بىرلەسىپ جەر تەگىستەۋ، سارا ـ لانغان مولشىر بوينىشا تۇقىم سەبۇ، سۇ ۋنەمدەپ تاماشلاتىپ سۇارۇ، توپىراقتى ولشەپ قۇرامىنا قاراي تىڭايىتقىش بەرۇ، ۇش ـ قىشىسىز اپپاراتپەن ”ۋىش ۋىزۇلى زىياننىڭ دىدىن الايتىن بۇرىكىتىش ۴ارى“ سەبۇ، كوھ ـ باينمەن ورۇ سىياقتى وزىق جابدىقتاردى جانە تەخنىكالاردى قولدانۇ ارقىلى ۋىر ادام مىڭ مۇ اتىزدى باسقارا الادى، تايىپاقتا سۇ ـ يەنىپ كۇن كورۇ تۇبەگەيلى تارىخقا اينال ـ دى . ۋىل شارۋاشلىغىن وسزامانداندىرۇدى ۇزدىكىسىز لىگەرلەتۇ بارىسىندا شىنجياڭ بۇكىل ەلدەگى ەڭ ۋلكەن ماقتا ۋىندىرىسى بازاسىنا جانە ماڭىزدى قۇرعاق، جاس جەمسى ۋىندىرىسى بازاسىنا اينالدى .

كوز الدا، شىنجياڭنىڭ جەر ـ جەرىندە ـ گى ەكونومىيالىق اشۇ رايوندارىندا، كاسىيە تىك جەتىلدىرۇ باشقالارىندا تۇس ـ تۇستان ماشىنا ۋنىسى كۈتەرلىگەن، ۋتوكولكتەر تولىسىىز اسىلغان، جۇمىستىشلار قايشالىسقان قارىبالاس كورنىسى مەن مۇندالايدى . مەرەك ـ شە ترانسفورماتور، گۇاڭخۇي توبى، جۇڭتاي جىمپامى، شىنجياڭ تىيانپە، شىنجياڭ ۋىستى مەتالى سىياقتى ۋىر توپ جەرگىلىكى ونەركا ـ سىپ كاسىپورىنلار جەدەل دامىپ، زورىيىپ، جەرگىلىكتى ونەركاسىپ دامۇنىنىڭ نەگىزگى كۇشىنە اينالدى .

۴راقانداي ونەركاسىپ جوق كۇيدەن قازىدا ـ قازىدا بوي كۈتەرگەن وسزاماندا ـ جان زاۋودتار جاسىل تاۋ، ۴مولدىر سۇ اراسى ـ ننان كوز تارتادى . 70 جىلدان بەرى، شىنجياڭ سالا ـ سالاسى تولىق ونەركاسىپ جۇيەسىن ورناتتى، ونەر كاسىپتىڭ دامۇى نۇر شاشا كوز تارتادى .

سئونمەن بىرگە، شىنجياڭ 1 ـ، 2 ـ، 3 ـ كاسىپتەردى توغىستىرا دامىتۇدى شىكە ـ رىلەي لىگەرلەتەپ، مەرەكشە ارتقىشلىققا يە كاسىپتەردى جەتىلدىردى، كەڭەيتتى . سايا ـ حات، ساۋدا ـ زات اينالمى، بىنفورماتىيالىق قىزمەت وتەۋ سىياقتىلاردى ۋاكلەتكەن 3 ـ كاسىپتىڭ ەكونومىكانىڭ ارتۇنما قوسقان ۋلىس مولشىرى ۇزدىكىسىز ارتىپ، 20۱8 ـ جىلى %62.3كە جەتتى . جالاڭ كاسىپكە سۇيەتۇدى نەگىز ەتۇدەن 3 ـ كاسىپكە ارقا سۇيەپ بىرگە ۋوزارا جەبەدى، شىنجياڭ دامۇنىنىڭ سوغى تەبىنى ونان ارى كۇشپەيە ۋىستى .

قۇرىلم جالاڭ بولۇدان سان سالالى كاسىپتىڭ وركەندەۋىنە دەيىن، كاسىپ قۇرد ـ لىمىنىڭ جاقسارۇى دارەجەسىن جوعارىلا ـ تىپ، شىنجياڭنىڭ ۇدەرە العا تارتقان اياق لىسىن ەستەلىككە ۋدا .

■ ەسك اشۇ جۇلگەسى دۇنيە جۇزىمەن قاۋىشتى

سامايى اغارغان ۴دىل ابدىراحمان كە ـ زىندە باقتى شەكارا وتكەلىندە 20 جىل قىزمەت سىتەنگەن . ونىڭ ەسىندە قالغانى باقتى وتكەلى باستاپقى كەزىندە قۇلازىغان يەن دالا بولاتىن . ۇل كەزدە شەكارا وتكە ـ لىندە تەك جالغىز مەملەكەت قاقپاسى قاراۋد ـ لى مەن ەكى جاعىندا مۇنار لانغان قىستانق ۋىلەرى بار بولاتىن، ادام از، ۋتوكولىك سىيرەك كەزدەسەتىن“ .

ۋاقت وتە كەلە، باقتى شەكارا وتكەلى ”ۋىر بەلدەۋ، ۋىر جول“ دى بىرگە قۇرۇدىڭ ۋلكەن ۋقىمىندا دامۇدىڭ بۇرىن ـ سولغى بولماعان وراپىن كۇتىپ الدى —

بىرلەسىپ تەكسەرۇ زالى، شەكارا تۇرغىنلارد ـ نىڭ ۋوزارا ساۋدا جاساسۇ رايونى سىياقتى شت جاڭغا بەينەدەگى وسى زامانغى قۇرىلىسد ـ تار، قۇرىلمىلار بوي كۈتەردى؛ ”زەردەلى شەكارا وتكەل“ قۇرىلىسىن كۇش سالا نلىگە ـ رىلەتەپ، ساياحات، زات، ۋتوكولىكتەردىڭ شەكارادان ۋتۇق سالىستىرمامىن جاپييا جو ـ عارىلاتتى؛ ساياسات باسبەيدىغى ارقىلى ۋىل شارۋاشلىغى ونمەدىرىنىڭ ”جاسىل وتكەلى“ شەكارا تۇرغىنلارىنىڭ ۋوزارا ساۋدا جاساسد ـ ۋىنىڭ تىپ وزگەرتىپ دامۇى سىناق ۋىۋىنى ورنىقتى قاداممەن لىگەرلىلەندى .

بىيل 1 ـ ايدان 5 ـ ايعا دەيىن، باقتى شەكارا وتكەلىنەن يىپورت ـ ەكىسپورت ەتىلگەن زات 76 مىڭ 300 توننا بولپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن %۹.49 ارتتى؛ زات قۇنى 166 مىللىيون 842 مىڭ ۱00 ۴مەرىد ـ كا دوللىلارى بولسىپ، سايكەسى مەزگىلدەگىدەن %18.0۱ ارتتى . جاڭا ازىا ـ ەۋروپا ۇلى قۇرلىق كوپىرىندە قايشالىسد ـ قان جولاشىلار ۋتونوكولگى، جۇك ۋتو ـ كولگى شەكارا وتكەلىندە دامىلىسىز قاتد ـ ناپ، بۇرىنغى كەزدەرى تارباغاتايدىڭ ”قالتا تۇبىندە“ جاتقان باقتى وتكەلن بۇگىنگى تاڭدا ەسىك اشۇدىڭ الدىڭغى شەبىنە اينالدىردى .

بۇگىنگى شىنجياڭ جىبەك جولى ەكو ـ نومىيالىق بەلدەۋى وزەكتى رايون قۇرىلد ـ سىن ۇزدىكىسىز جەدەلدەتەپ، كەڭ ـ بايتاق ورتيا، باتسى، ەڭتۇستىك ازىيانى، ۋەلى، ەۋروپا بازارىن بەتكە لىپ، ەڭىر ـ لىك ورنىن ابزالدىلىغىنا سۇيەنىپ، كولەمدى ”ەنگىزىپ“، ارشىندى قاداممەن ”سىرتقا شىقتى“ .

ۋۇرىمجى خالىقارالىق قۇرلىق پورتى رايونىنىڭ كوپ ۋىزۇلى بىرلەسىپ تاسمىالداۋ ورتالىغىندا جۇڭگو ـ ەۋروپا كەزەكشى بوپە ـ زىنداعى شىنجياڭغا ساتىلاتىن تاۋارلاردىڭ جۇك قوراين ۋىغۇسىرىپ، شىنجياڭنىڭ جەر ـ گىلىكتى ونمەدەرى تولتىرا تيەلگەن جۇك قوراين قايتادان باسۇدا، كەزەكشى بوپەز الاىتاۋ شەكارا وتكەلن، قورعاسى شەكارا وت ـ كەلدەرىن باسىپ ۋىتىپ، تاۋارلاردى ەۋروپا ەلدەرىنە جەتكىزەدى .

بىيل 7 ـ ايعا دەپىن، شىنجياڭنىڭ بايتاق دالاسىندا تاۋلىك بوپى توقتاۋسىز زىمىراپ نا ـ تسىقا جول تارتقان كەزەكشى بوپەز جالىپ 2500 رەتتەن ارتىق قاتتىپ، جىلىنا ورتاشا ەسەيىنەن %100 ارتتى . جۇڭگو ـ ەۋروپا كەزەك ـ شى بوپەز ۋۇرىمجى شوغىر لائۇ ورتالىغىن وزەك ەتكەن ۋۇرىمجى خالىقارالىق قۇرلىق پورتى رايونى 19 ەۋرۇپا، ورتا ازىيا ەلدەرىنە ”ۋىۋىنىدى تۇبىندە ۋىۋىستىرۇ“ تاسمىال لەنىيا ـ سىن اشىپ، ەۋروپا ـ ازىياداعى 17 مەملەكەكتى، 24 قالانى قامتىدى .

جۇڭگو شىنجياڭنىڭ دۇنيە جۇزىندەگى ەلدەرىمەن، اسىرەسە، توڭمىرەگىندەگى ەل ـ دەرىمەن بولغان ەكونومىيالىق ۋىس ـ كۇيدە ـ سى، سەلبەستىگى دە ۇزدىكىسىز تەرەڭدەۋ ـ دە، 20۱8 ـ جىلى شىنجياڭنىڭ سىرتقى ساۋدا يىمپورت ـ ەكىسپورت جاپىي سوماسى 20 مىللىلارد ۴مەرىكا دوللارى بولدى، بۇل 1950 ـ جىلداغىنىڭ 148۱ ەسەسى . دۇنيە جۇزىنە بەت ـ العان جۇڭگونىڭ شىنجياڭى جەر شارى ەكو ـ نومىيكاسىنىڭ ۋىر تۇلغالائۇ تولقىنىدا بار كۇشپەن ۋوزىن ايگىلەپ، سىكەرلىگىن كور ـ سەتتى .